

התהפוך מדינת-היהודים למדינה יהודונית?

קארטיקטורה

יום שבו חולל שימחה ארליך את "המהפך" הכלכלי שלו, אמר הסופר עמוס עוז, איש קבוצת-חולדה: "סוף סוף חורגו להיות יהודים. עוסקים בבורה סה, בשערי מטבע, בניירות-ערך, כמו בי דורות עברו."

בקיבוץ, גם כשלא הלכנו לקיבוץ. התגייסו בחקלאות שלנו, בתעשייה החדשה שלנו, זמן רב לפני שהתגאינו במחחרת שלנו ובצבא שלנו. כסוף שנות היטלר ניסה אדוקה אייכמן לרדת בחוף חיפה. כפי ש"העיר לאחר מכן בכנא הישראל, רצה להיווכח איך חיים היהודים בארץ-ישראל. הוא היה בטוח ש"כארץ" פושטים היהודים את העור איש מעד רעהו."

מדינה כולה עק כושרון זה. הוא רמו על כך שהיהודים הם אילי ההון השחור ברחבי תבל. הוא סומך על הפטריוטיזם שלהם — מעין פטריוטיזם של גנבים — שיביא את הכסף הזה לארץ היהודים. הוא יוצר ארכיטיפוס חדש של ישראלי. לי אין צורך לתאר אותו בקווים דימי יוניים. הוא כבר חי בתוכנו. היהודי ב"ה"א הידועה, על פי הסטראוטיפ האנטי-שמי הישן-נשן: הבריהכנסת שמואל פלאמר שרון.

פירי הליכוד יכולים לטעון כי לא ממשלת-ביגן יצרה את המציאות הזאת. היא ממשיכה רק במציאות שנוצרה בימי כהונתן של ממשלות-מפא"י. זה נכון — אך זה גם כוזב. יש הכבל.

לוי אשכול היה אחוז בולמוסיהתתיש בות. הגדלת החקלאות וביסוסה עמדו ב"ראש בעיניו. זה היה אצלו העיקר, וכל השאר נראה לו טפל. כאשר אמר: "לא תחסום שור בדישו", התכוון בדיוק לכך: שיהשור יעסוק במלוא-המרץ בעבודתו הדייש, ולא חשויב אם תוך כדי כך יאכל קצת תבן. הוא לא העלה על דעתו כי השור יפסיק לדרש, ויתחיל לסחור בתבן שחור.

פיגסו ספיר היה אחוז בולמוסיהתתיש שיה. שלט בו הדיבוק של הקמת בתי-חרושת, מיפעלי השקיה, נמלים. לא היה איכפת לו שתוך כדי כך יתעשרו כמה ספסרים וישמינו כמה מברחים. בעיניו היו אלה תופעות-לוואי שוליות, השבבים הנושרים תוך כדי מלאכת המקצועה. שניהם טענו, כי בדי משים נר' לד גורם, שקם עתה עק יוצרו.

בתקופת אשכול-ספיר צמחה המילפצת הנוראת של ההון השחור. קם מעמד חדש של טפילים, שלא התעשר מייצור, אלא מקשירת-קשרים עם השילטון, מהעלמת מס ברשות גלויה או סמויה, מהברחת מטבע, מפרוטקציות.

יחד עם ההון החדש, נוצרה גם אווירה חדשה. עמודיה-בורסה הח"י דוחקים את עמודיה-המפורט בי עיתונים. מי שצבר קצת כסף, החל מספסר בו.

בארץ פשטה הצביעות. הפוליטיקאים המשיכו לברבר על "ערכי תרועת העבר דה" ועל "רוח ההתנדבות החלוצית", בי שעה שצורו להעביר את עבודת החקל-אות. הבניין והתעשייה לידי עובדים כבושים מן "השטחים" (השברע סיפיה הסלוויה, בדרך אגב, כי במרשבה קטנה כמו עקרון עובדים עתה 2000 — אלפיים! כועלים ערבים. משמע: בני-המרשבה הפכו אפנדים, יורשי האפנדים הערביים ששמה קנו אבותיהם את האדמה. וון מעובדת עכשו בידי בני האריסים של אתמול).

אילי ההון השחור, שכבשו את השילי טון באמצעות הפוליטיקאים של הליכוד וד"ש, שמוגו בתקופת המערך ובעטו בו. עכשו בא הקץ לצביעות. אולם יש מה לומר בזכות הי צביעות: היא מעידה כי בעליה עדיין רבקים, לפחות להלכה, כי ערכים הקודמים.

הצבועים ביקשו לחפות על המציאות החדשה. מפני שזו היתה מנוגדת למצפיר גם הם ידעו שהיא "לא בסדר". הם ידעו שזוהי בגיית בציונות. באידיאלים של התנועה הכבירה שהקימה את, מיפעל החתייה. היה להם, לפחות, רגש של בושה. וכל עוד יש בושה, יש תיקוה לשינוי. לולא הבושה, לא היה צורך כי צביעות.

קארטיקטורה אנטי-ציונית מראשית המאה *

תינמנת, ושכמה מטובי מוחותיה כבר עסוקים בתיכונן המילחמה-שלאחר-הבאה, וזורשלאחר-מכן. כסף אינו תולך למדינה במצור, המצויה תמיד בין שתי מלחמות. למצדה דא הגוע אף יהודי אחד שסיפסר כמאלנטים יוניים או כי דינרים רומאיים.

אן לא הצד המעשי בילכד מעניין בי חזון זה. מעניין גם תוכנו הרוחני. כיסודו של דבר, זהו חזון אנטי-שמי. הוא מייחס ליהודים — כעם — כישרון מיוחד בשטח הפינאנסי, והוא מבקש להשתית את הי

* קארטיקטורה שהתפרסמה בעיתון ה"י וינאי האנטי-שמי קריקטי, בראשית ה" מאה. על השטח כתוב: "אל פלסטין". על החרב שבידי היהודי הראשון כתוב "ציונות". היהודי השלישי מחזיק בכיסו "חחירון של כל-בו כהן". בכיסו של היהודי הרביעי עיתון הקרוי "עלון יהודי כללי". הכותרת לקארטיקטורה היא פארפראזה על פיתגס גרמני: "ענקילת לך בראש, לך יש מגפיים גדולים."

הכרע המאבק הרוחני. גלד סטראטיפס חדש — הארכיטיפוס של ה"צבר", היש-ראלי, ארי ב"כנען מאנסוודוס. שוברי האדמה, הלוחם, איש-המעשה, הסופר-מאן היוצר. והנה בא המהפך.

בדמינונו של היהודי מילטון פרידמן קיים חזון שונה לגמרי.

הוא רואה את מדינת-ישראל כי מדינה יהודית — "יהודית" עדיפי הסטראוטיפ האנטי-שמי הי ישן.

ישראל — מרכז פינאנסי בינלאומי. ארץ-הבירה של ספסרי כל העולם. ההון היהודי השחור מכל ארצות-תבל יבוא בשעריה. מין תכנית-כאז מעודכנת: ארץ-ישראל כבית לאומי של הי הון היהודי, מוכתח כמישפט הי עמים.

מילטון פרידמן הוא ד"ר סטריינגלב במהדרה כלכלית — טיפוס "המדען הי

ה ודת הציונות המודרנית היתה מלווה בגל של קאריקטורות אנטי-שמיות.

כאשר פירסם העיתונאי הווינאי תיארי דור הרצל את הרעיון לרכז את היהודים במדינה משלהם, אישם בפלסטניה או בארגנטניה, התפקעו שונאי-היהודים — ולא רק הם — מצחק.

מי הם היהודים האלה, שאותו עיתונאי-מחזאי מווקן רוצה להקים להם מדינה? ספסרי-בורסה. מדווים בריכית קבוצה. סוחרים בניירות-ערך.

זה היה הסטראוטיפ של היהודי שרווח באותה עת באירופה. כך ראו אותו העמים. כך הופיע על הבמה, בדמותו של שילוק של שקספיר. כך הודקר בעיתונים, בשעי-רויות הפינאנסיות שהתפוצצו מדי פעם, כשהשמות היהודיים בולטים בהן תמיד. כך תיארו אותו פוליטיקאים ועיתונאים, שהפכו את האנטי-שמיות לקאריירה.

הקאריקטורות האנטי-ציוניות הראשונות הראו את הנוכלים, הי גנבים והספסרים האדא מהגרים לארץ רחוקה, פלסטניה שמה, וי מקימים שם את מדינת-הספסרים, מדינה שתהיה כליכונה בורסה רבתי.

ה ציונות היתה במידה רבה הוי-קוממת נגד הסטראוטיפ הזה.

הציונים לא רצו לברוח רק מן הרדי פות ומן הסכנות הפיסיות שאיימו עליהם. הם רצו גם להימלט מן הבזו שליוות את היהודי מילדותו. מי שנוטל את הנימה הזאת מן ההיסטוריה הציונית, נוטל ממנה את נישמתה.

אבי המנוח היה בנקאי. כאיש צעיר בילה את ימיו בבורסה, כסוכן של בנק. לאחר מכן הקים בנק משלו, בעיר-ישידה גרמנית. כל ימיו בחו"ל עסק בניירות-ערך, במניות, במטבעות.

כאשר היה לציוני, עוד בעעוריה היתה זאת התקוממות רוחנית נגד ההווי הזה, נגד עסקים שנראו כעסקי-אוור. "תגלים" יצרו נכסים, היהודים סיפסרו בהם. הצייר נות, כך היה נדמה, תשים קץ למצב מביש זה — מביש לא רק בעיני הלא-יהודים, אלא גם בעיני היהודים עצמם. כאשר מכ אבי ארצה היה בלבו רק חלום אחד: ליצור, לעבוד, לא לנגוע עוד לי עולם בניירות-ערך, לא לראות עוד לעור לם את פניה של בורסה. הבטיח לעצמה וקיים.

אייאשפר לקרא את סיפרו הי עתידני של הרצל, "אלטניולנד", מבני והתרשם מעומק הכיסופים דחברה ויצרת, שתהיה הפוכה כי דיוק מן הסטראוטיפ האנטי-שמי המכונה.

ואילו אנתנו, בעעורינו, גדלנו על סיס-מות כמו "הפיכת הכירמידה החברתית". על תורות שביקשו ליצור בסיס איתן של עובדי-אדמה ואנשי-עבודה, התפארנו